

novoles

21. februarja 1979

LESNI KOMBINAT NOVO MESTO – STRAŽA

GOSPODARJENJE V LETU 1978

PRED NAMI JE IZREDNA ŠTEVILKA NAŠEGA GLASILO. NAMENJENA JE INFORMIRANJU DELAVCEV O ZAKLJUČNEM RAČUNU TOZD IN DO ZATO NAJ BI SE Z NJO SEZNANIL VSAK DELAVEC. LE DOBRO SEZNANJENI SE BOMO DELAVCI LAHKO VKLJUČEVALI V RAZPRAVO O GOSPODARJENJU IN POSLOVANJU O PRETEKLEM LETU IN GA KRITIČNO OCENILI.

LETO 1978 JE V MARSICEM PREOKRETNICA TAKO ZA DO V CELOTI KOT ZA NJENE TOZD. V PRETEKLEM LETU SMO SPREJELI VRSTO SAMOUPRAVNIH SPLOŠNIH AKTOV, KI POMENIJO NE SAMO ČISTEJŠE IN PRAVIČNEJŠE DRUŽBENO EKONOMSKE ODNOSI MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI, TEMVEČ V MARSICEM NOV NAČIN OBRAVNAVANJA DELA IN DELAVCA. MORAMO REČI, DA JE ZAKLJUČNI RAČUN ZA LETO 1978 ODRAZ NOVIH SAMOUPRAVNO DOGOVORJENIH NAČEL IN DA POTRjuje, PREDVSEM KAR ZADEVA RAZPOREJANJE ČISTEGA DOHODKA, PRAVILNOST LE-TEH. GOSPODARJENJE JE POSTALO Z ZAKONOM O ZDRUŽENEM DELU NEODTUJLJIVA PRAVICA IN DOLŽNOST VSAKEGA DELAVCA. TO PA LAHKO RESNIČNO POSTANE SAMO, ČE JE DELAVEC DOBRO INFORMIRAN IN SE ZNA PRAVILNO ODLOČATI. KER JE GOSPODARJENJE ZELO KOMPLEKSNO IN PREPLETENO, JE PRAV, DA IZLUŠČIMO V NJEGOVEM OBRAVNAVANJU TISTE PODATKE, KI OMOGOČAJO RAZUMEVANJE IN OCENO VSEH DRUGIH SESTAVIN GOSPODARJENJA. NAMEN TEGA POROČILA JE PRAV TA' DA IZLUŠČIMO TISTE KAZALCE, KI OMOGOČIJO KOMPLEKSNO OCENO GOSPODARJENJA.

INFORMACIJA, KAKRŠNA JE PRED VAMI, JE OBLIKOVNO IN VSEBINSKO NOVA IN PRVA TE VRSTE. PREDSTAVLJA NAJ BI TRAJNO OBLIKO OBVEŠČANJA DELAVCEV O GOSPODARJENJU IN POSLOVANJU NE SAMO OB KONCU LETA, TEMVEČ TUDI MED LETOM. UPAMO, DA JE DOVOLJ POENOSTAVLJENA, NARAVNA IN RAZUMLJIVA.

TOZD TSP

Med letom so DS TOZD in drugi dejavniki, sprejeli precej ukrepov za naravnavanje TOZD v planske okvire. Od teh so bili nekateri bolj, drugi manj uspešno realizirani. Med uspešne bi lahko šteli tržno naravnost, samoupravno organiziranost in obveščenost kolektiva, slabši pa smo bili pri proizvodnji in tehnološki organiziranosti, pri pravi novih programov, pri delovni disciplini, pri realizaciji planiranih vlaganj v nove stroje, pri organizaciji in izvajanju vzdrževalnih del in mogoče bi lahko našteali še kaj.

3. Uresničevanje samoupravnih aktov

Mislimo, da so tako dohodkovni odnosi, kot tudi svobodna menjava, povsem na začetku, saj, kdo pa v resnici ugotavlja skupni prihodek itd.!

Tudi svobodna menjava je še povsem na začetku, saj lahko le ugibamo, ali smo plačali DSSS in BLP preveč ali premalo. Vsekakor pa bodo ti razgovori morali biti že za leto 1979 zelo temeljito opravljeni, sicer pa so za ugotavljanje skupnega dohodka v Novolesu podani dobri pogoji.

Po mnogih peripetijah smo v lanskem septembru uvedli nov sistem nagrajevanja po delu. Sam sistem se je v osnovi pokazal kot dober, možno pa ga je precej izkoriščati sebi v prid (in verjetno drugim v škodo). Tudi drugi samoupravni akti, ki smo jih sprejeli lani, so že pokazali svojo veljavo, na nas vseh je, da jim damo resnično vsebino, tako, kot jo zahteva zakon o združenem delu.

1. Stanje TSP na trgu

V preteklosti so se že večkrat širili glasovi, da se bo prodaja stilnega pohištva na jugoslovanskem trgu bistveno zmanjšala. Do danes se ni zgodilo nič takega. Bistveno se spreminja le asortiman. Če so šle pred dve letoma najbolj v promet dnevne sobe, pa sedaj ugotavljamo, da je ambient, ki je šel najbolj v prodajo, spalnica, pa tudi jedilnica je zelo iskana. Zanimivo pa je to, da trg vse bolj zahteva posamične artikole, kot so: komode raznih vrst, mize in razni dodatni elementi, ki jih ljudje dajejo v dnevne sobe. Tej zahtevi, ki se je v večji meri pojavila v lanskem letu, smo se poskušali čimbolj približati. V glavnem nam je to tudi uspelo, kar potrjujejo tudi zelo znižane zaloge končnih izdelkov (iz 200.000.000 din na 100.000.000 din). Drugo pa je vprašanje, kaj je to za nas pomenilo organizacijsko, tehnološko in ne nazadnje dohodkovno. Vsekakor menimo, da smo z akcijo tržnega obnašanja uspeli in da tudi perspektiva prodaje našega pohištva v tem in prihodnjih letih ni slaba. Posebno vprašanje pri tem je izvoz, kjer pa nismo bili uspešni. V letu 1978 smo izvozili za 1,6 milj. naših izdelkov, kar je seveda zelo malo, in mislimo, da mora TSP v tem letu narediti odloč-

nejše korake k osamosvojitvi na tem področju.

2. Cilji

Kot je bilo že v prejšnjem poglavju povedano, smo enega od osnovnih ciljev, t.j. zasidranost na domačem trgu, dosegli. So pa tudi drugi cilji, kjer smo bili manj uspešni. Te cilje bi razvrstili nekako takole: doseganje cen, doseganja plana proizvodnje, doseganje plana prodaje in s tem ekonomiko TOZD, samoupravna organiziranost in notranji odnosi v TOZD.

Politika oblikovanja cen pohištva je v Jugoslaviji malce nenavadna in nas tudi mnogo stane, saj nas sili, da neprestano pripravljamo nove programe. Vse to seveda veliko stane in posledica je, da gredo cene pohištva pretirano hitro navzgor. Pri pripravi novega programa je možno, da se tudi kaj zamudi, posledica pa je ekonomika TOZD. Tako smo v lanskem letu pripravili nov program do maja, cene pa so veljale od 1. avgusta naprej, do takrat pa je minilo že 7 mesecev, v katerih so cene repromaterialov in surovin za naše izdelke nevzdržno rasle. Najhujša ovira pri doseganju plana je bila zelo spremenjena struktura izdelkov pa tudi naši notranji problemi niso bili nedolžni. Vsekakor plana nismo dosegli, kar se v končni fazi

pozna tudi pri ekonomiki TOZD.

Tudi plan prodaje oz. prihodka ni bil dosežen (92 %), kar gre delno na naš, delno pa na račun TOZD prodaje. Pri prodaji se kot večni problem kaže nekompletiranost ambientov, sedaj, ko smo razprostranjeni po celi Jugoslaviji, še toliko bolj kot prej. Slaba meseca november in december sta pokrila kar obetajočo letno bilanco, ki je sicer pozitivna. Res je, da so izredno dobri avgust, september in oktober naredili veliko vrzel v kompletiranosti naše ponudbe, držalo pa bo vseeno, da niso bili storjeni vsi ukrepi ne pri nas ne pri komerciali, da bi tudi zadnja dva meseca le bila malo boljša.

Lansko leto je bilo leto uresničevanja ZSD v praksi. Pri tem so bili vsaj formalno doseženi veliki rezultati.

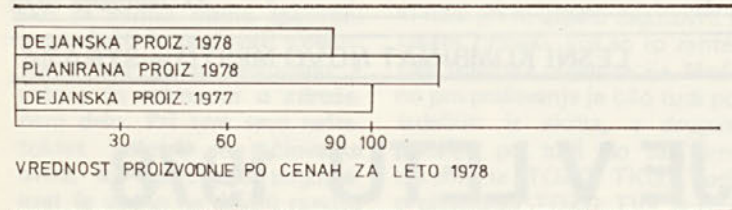
Naša TOZD je s tem, „od besed k dejanjem“ imela opraviti sama s seboj, kar je imelo odraz tudi v slabših rezultatih gospodarjenja. Vseeno pa ne bi mogli reči, da je bil čas, ki smo ga porabili za pogovore, izgubljen. Mislimo, da so delavci v TSP zelo osveščeni samoupravljalci, ki razumejo bistvo novega zakona o združenem delu. Gleđano v tej luči, je bil gotovo dosežen eden od pomembnih delovnih ciljev.

1. PROIZVODNJA

Plan je bil zastavljen dokaj ambiciozno, na 145.280,00 din, kar naj bi predstavljalo povečanje na indeks 118 po cenah 77. Dejansko doseženo je bilo 129.441,00 din, kar predstavlja

dinamika proizvodnje v plan-skih okvirih, slaba prodaja pa je vseeno vplivala predvsem na planiranje in kompletiranje ambientov;

b) TOZD TSP je imel v lan-

89 % zastavljenega cilja. Za nedoseganje so bili predvsem naslednji važnejši vzroki:

a) v začetku leta je bila

skem letu nekaj težjih pretre-sov, ki so povzročili tudi kadrovske spremembe. Neureje-ni odnosi so bistveno pripomog-

2. ZAPOSLENI IN IZKORIŠČANJE ČASA

ZAPOSLENOST IN IZKORIŠČANJE DELOVNEGA ČASA	LETO 1977		LETO 1978	
	Število (ure)	%	Število (ure)	%
DELO	687.689	79,5	667.022	77,9
DOPUSTI IN DRŽAVNI PRAZNIKI	97.054	11,2	98.468	11,5
BOLEZNINE IN NEPLAČANI IZOSTANKI	79.473	9,1	90.590	10,5
ŠTEVILO ZAPOSLENIH	375		379	

Izkoriščenost delovnega časa v TOZD ni najboljša. Če upoštevamo neverjeten porast bolniških izostankov, kar za 14 %, pa že imamo enega izmed vzrokov.

Zanimivo je, da je TOZD opravila ob štirih več zaposle-nih (1977/1978), manj efektiv-nih delovnih ur. Tu mislimo predvsem na začetek dela, malico in predajo izmene. Tudi česte zamude (ali kar izostanki) avtobusov niso v prid izkorišče-nosti delovnega časa. V pretek-lem letu smo planirali zmanjša-nje delovne sile za približno 15 delavcev, kar bi šlo na račun ukinitve decimirnice, vendar te-ga zaradi počasne investicije pri izgradnji nove decimirnice ni-smo mogli realizirati.

Tudi napredek tehnologije in organizacije ni bil tak, da bi lahko govorili o kakšnih posebnih prihrankih časa. Vse preveč je napak pri izdelavi elementov pa tudi pri delovni dokumenta-ciji zaradi neprestanega spreminjanja izdelkov. Kontrolna služ-ba, ki smo jo uvedli v lanskem letu, je v začetku pokazala nekaj pozitivnih rezultatov, kasne-

li k slabšim rezultatom pri dose-ganju planov;

c) bistveno (za 14 %) so se povečali bolniški izostanki;

d) v zadnjem delu leta je začelo primanjkovati iveric, kar je tudi pripomoglo k izpadom proizvodnje;

e) in najvažnejše, cene nove-ga programa so začele veljati šele 1. avgusta, planirano pa je bilo, da bomo take imeli vse leto. Izpad cen pomeni za okoli 8.000.000 din manjši prihodek.

Iz navedenega sledi, da z doseženim finančnim obsegom proizvodnje ne moremo biti za-dovoljni, očitno je bilo preveč ovir, ki so preprečevale, da bi se

bolj približali zastavljenim ciljem.

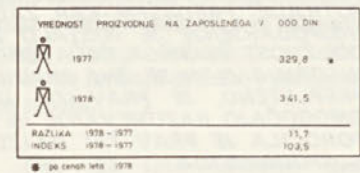
Planiranje proizvodnje je eden bistvenih elementov dobre proizvodnje.

Uskladitev potreb trga, možnosti naše tehnike in tehnologije, optimalna velikost lansiranih serij, pretok elemen-tov, kompletiranje ambientov so vse lahko vzroki za doseganje slabših rezultatov.

Kot je bilo že omenjeno, se je struktura povpraševanja zelo spremenila, ne v naš prid, po drugi strani pa mislimo, da smo z odločitvijo, da za 100 % povečamo proiz-vodnjo spalnic, rešili situacijo rentabilnosti TOZD v letu 1978.

3. PRODUKTIVNOST

Produktivnost se je v pretek-lem letu dvignila za 3,5 %, kar je sorazmerno malo. Vzroki so navedeni v glavnem že pod toč-ko 1. in 2., dodali pa bi še to, da ima TOZD sorazmerno staro (predvsem v ploskovni strojni) strojno opremo, da ne govori-mo posebej o strojih, kakršne uporabljajo danes privatniki, mi pa jih imamo za velikoserijsko opremo. Eden izmed pomemb-nih vzrokov za zaostajanje pro-duktivnosti je bila tudi spre-memba strukture programa. Ne-kako v sredini leta je trg zahte-val vse več komod, miz itd., pri katerih imamo velik delež roč-nega dela, ki zlepa ni dobro plačano. Tudi sicer je delež ročnega dela vse prevelik. Tako n.pr. pri nas še vedno vstavlja-

mo nalepke z utorom, kar da-nes vsi v glavnem delajo s stroji. Pomanjkanje skladiščnega pro-stora povzroča, da moramo imeti pri manipulaciji s po-hištvom veliko delavcev, kar tu-di zmanjšuje produktivnost. Ne-organiziranost vodenja delovne-ga procesa povzroča v mnogo-čem razdrobljenost, lociranost teh služb (nekateri delajo v baraki, nekateri pa v tovarni), kar preprečuje dobro timsko delo, kakršno se v dobrih pri-pravah dela zahteva.

4. GOSPODARJENJE Z MATERIALOM

Z repromateriali že več let nazaj gospodarimo v okviru pla-nov, še več, prihranki se sučejo do 500.000 din. Ravno nasprot-no pa je s surovinami. Zaradi slabe kvalitete lesa z naše žage smo prisiljeni vse več lesa kupo-vati pri zunanjih dobaviteljih.

Ta les je sicer boljši, je pa tudi mnogo dražji, tako da smo letos skupno prekoračili 900.000 din, kar gre v glavnem na račun

nabav dražjega lesa. Nekaj pre-koračitev je tudi pri furnirju, saj nikoli ne moremo dobiti dovolj kvalitetnega furnirja; v zadnjem času pa smo začeli v veliki meri uporabljati tudi plošče vlaknenke, ki so precej dražje od navadnih iveric. Sprva smo imeli namen, da vlaknenke uporabljamo le za nekatere zahtevnejše elemente, ki tudi prenesejo višjo nabavno ceno, ko pa je nastopila znana iverška

kriza (ki še traja) pa smo vlak-nenke uporabljali kar vse vprek (pa še veselji smo bili, da jih sploh imamo).

Materialni del fiksnih stroš-kov je bil letos strogo nadzoro-van, zato ni prekoračitev. Tudi sicer bomo fiksnim stroškom še naprej posvečali potrebno po-zornost.

Ne glede na določene pri-hranke, ki jih izkazujemo, lahko že povprečen opazovalec vidi, da se z materialom, poseb-no z lesom, ne dela lepo. Seve-da je tudi nekaj opravičljivih vzrokov (predvsem zelo speci-fične dimenzije lesa), vendar nepokriti zložaji lesa, še upo-rabni kosi lesa, pokvarjene iver-ne plošče ipd. dostikrat kažejo kaj slabo sliko našega odnosa do družbene (naše) lastnine.

GOSPODARJENJE Z MATERIALOM

VRSTA STROŠKA	PLAN 1978	DEJANSKO 1978	ODSTOP V 000 DIN	INDEKS
-SUROVINE	26.229	27.133	-904	103,4
-MATERIAL	34.552	34.079	+473	98,6
-MATERIALNI DEL FIKSNIH STROŠKOV	11.786	11.978	+192	101,6
SKUPAJ	72.567	73.190	-623	100,9

prihodek

Celotni prihodek je v denarni obliki izražena vrednost proizvodov, prodanih na trgu. Celotni prihodek je rezultat dela, vgrajenega v izdele in uspešnosti gospodarjenja in upravljanja z materialnimi sredstvi za delo. Je rezultat poslovne uspešnosti TOZD.

materialni stroški, amortizacija

Sestavine ustvarjenega prihodka so materialni stroški, amortizacijski stroški, dohodek in čisti dohodek. Od prihodka odštejemo najprej stroške za porabljeni material in amortizacijska sredstva. Razliko predstavlja dohodek temeljne organizacije. Obseg ustvarjenega dohodka in primerjavo z dohodkom leta 1977 prikazuje tabela A.

dohodek

Dohodek razporejamo za skupne in splošne družbene potrebe, določene z zakonom, sprejete s samoupravnimi sporazumi in dogovorjene na podlagi pogodbenih ali drugačnih obveznosti. Iz dohodka poravnamo najprej obveznosti do temeljnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti izobraževanja, kulture, znanosti in druge dejavnosti skupnega pomena, obveznosti do delovne skupnosti strokovnih služb, zakonske obveznosti (davek na dohodek in druge) ter pogodbene in druge obveznosti (članarine in prispevke združenjem, premije za zavarovanje družbenih sredstev itd.). V tabeli B so prikazane nekatere pomembnejše obveznosti TOZD, ki smo jih poravnali iz dohodka.

svobodna menjava - SIS, - DSSS

zakonske obveznosti

pogodbene obveznosti

čisti dohodek

Ko odštejemo od dohodka vse zgoraj naštetе obveznosti, ostane čisti dohodek (ČD). Čisti dohodek je osnova za ustvarjanje rezerv, sredstev za razširitev materialne osnove dela (akumulacije), razporejanje sredstev za osebne dohodke (iz živega in minulega dela) in sredstev za skupno porabo. Pri razporejanju čistega dohodka upoštevamo naslednje osnove:

- opravljeno živo delo
- uporabljena sredstva za proizvodnjo (minulo delo)

osnove za razporejanje ČD

Osnove za razporejanje čistega dohodka so prikazane v tabeli C.

sredstva rezerv

Najprej razporedimo iz ČD sredstva rezerv, kot to določa zakon. Tako zmanjšani ČD razporejamo po načelih iz našega samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in ČD:

načela razporejanja ČD

a) izhodišče za razporejanje in razmerje med minimalnim osebnim dohodkom (min. OD) in minimalno akumulacijo (min. AK). ČD, ki zagotavlja le min. OD in min. AK je minimalni ČD (min. ČD).

b) v kolikor je ustvarjeni ČD večji od min. ČD, razporejamo relativno več za akumulacijo kot za osebne dohodke (OD).

c) kolikor večji je ČD v primerjavi z min. ČD, toliko večji je tudi delež za OD iz minulega dela. Če je dosežen le min. ČD, sredstev za OD iz minulega dela ni.

Čim večja je stopnja relativnega dohodka (razmerje med ČD in min. ČD), toliko več namenjamo za akumulacijo in OD iz minulega dela. V tabeli D so označena merila, ki jih uporabljamo za proporcionalno razporejanje ČD, v tabeli E pa je prikazan postopek ugotavljanja stopnje relativnega dohodka. Na osnovi meril iz tabele D in stopnje relativnega dohodka (tabela E) izračunamo osnovo za proporcionalno povečanje vseh treh deležev, na katere razporejamo ČD. Osnova za proporcionalno povečanje teh treh deležev je seštevek min. OD, povečane akumulacije (iz tabele D) in OD iz minulega dela (iz tabele D). Iz primerjave ustvarjenega ČD in seštevka osnov ugotovimo koeficient za povečanje posamezne osnove, t.j. min. OD, povečane akumulacije in OD iz minulega dela. Razpoložljiva sredstva, ki jih razporejamo v te tri namene, so prikazana v tabeli G.

koeficient povečanja

1,194

RAZPOREDITEV PRIHODKA IN DOHODKA

CELOTNI PRIHODEK IN DOHODEK	1977 000 din	1978 000 din	ODSTOTEK POVEČANJA
A CELOTNI PRIHODEK	106.603	131.166	123
MATERIALNI STROŠKI IN AMORTIZACIJA	64.010	78.948	123
DOHODEK	42.593	52.218	123

PORAVNAVANJE OBVEZNOSTI IN DOHODKA	1977 000 din	1978 000 din	ODSTOTEK POVEČANJA
B SVOBODNA MENJAVA /SIS/	1.777	1.918	108
SVOBODNA MENJAVA /DSSS/	5.157	4.620	90
OBRESTI OD KREDITOV	2.846	3.627	127
ZAVAROVALNE PREMIJE	685	861	126
DRUGE OBVEZNOSTI	932	2.167	232
ČISTI DOHODEK	16.864	15.796	94

OSNOVE IN MERILA ZA RAZPOREJANJE ČD

OSNOVE ZA RAZPOREJANJE ČISTEGA DOHODKA	VREDNOST / 000 din /
C VSA UPORABLJENA SREDSTVA	65.272
SREDSTVA USTVAR. Z DELOM DELAVC. V TOZD /LASTNA SRED./	12.402
MINIMALNA AKUMULACIJA /5% OD VSEH SREDSTEV/	3.264
MINIMALNO OVREDNOTENO DELO /MIN. OSEBNI DOHODEK/	27.348

ČE JE ČD VEČJI KOT MINIMALNI ČD/STOPNJA RELAT. DOHODKA/	100	110	120	130	140	150	160	180	200
D JE OSNOVA ZA AKUMULACIJO NA VSA SREDSTVA	5%	5,4%	6,6%	7,4%	8,2%	9%			
JE OSNOVA ZA OD IZ MINULEGA DELA IZ LASTNIH SREDSTEV	0%	0,6%	2,4%	3,6%	4,8%	6%			

RAZPOREDITEV ČISTEGA DOHODKA

UGOTAVLJANJE STOPNJE RELATIVNEGA DOHODKA	MINIMALNA AKUMULACIJA	MINIMALNI OD	SKUPAJ
E MINIMALNI ČD	3264	27569	30.833
DEJANSKI ČD			37.719
STOPNJA RELATIVNEGA DOHODKA			122,3

O	S	N	O	V	E	OSNOVE SKUPAJ
MINIMALNI OD	POVEČANA AKUMULACIJA /IZ TABELA D/	OD IZ MINULEGA DELA /IZ TABELA D/				
27569	3851	161				31581

SREDSTVA ZA OD IZ ŽIVEGA DELA	SREDSTVA ZA AKUMULACIJO	SREDSTVA ZA OD IZ MINULEGA DELA
G MINIMALNI OD KOEFICIENT	AKUMULACIJA IZ TABELA F * KOEF.	OD IZ MINULEGA DELA IZ TABELA F * KOEF.
32928	4599	192

sredstva akumulacije

sredstva skupne porabe

osebni dohodki

Iz sredstev akumulacije razporedimo najprej zakonska sredstva v obliki posojila kot pomoč manj razvitim.

Sredstva za osebne dohodke iz živega in minulega dela razporejamo še na del za skupno porabo in osebne dohodke delavcev. Sredstva sklada skupne porabe oblikujemo z odstotkom, določenim s planom in upoštevajoč medsebojno solidarnost TOZD. Iz teh sredstev črpajo TOZD enako na zaposlenega, prispevajo pa po svoji gospodarski moči. Razlika med sredstvi za OD in sredstvi sklada skupne porabe so sredstva namenjena za OD delavcev.

REZULTATI GOSPODARJENJA TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA IN DO NOVOLES

Leto 1978 je bilo za DO Novoles v celoti uspešno, čeprav smo se srečevali s celo vrsto predvsem notranjih težav. V tem letu smo sprejeli večino samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo življenje in delo v temeljnih organizacijah in DO. Pri uvajanju novih družbeno-ekonomskih odnosov, ki smo se ga lotili z vso resnostjo, smo lahko ugotovili, da organizacijsko še vedno nismo sposobni gospodariti in poslovati v celoti tako, kot je to določeno z ustavo in zakonom o združenem delu. Pri tem smo neštokrat naleteli na človeške ovire, ki izpričujejo pogostokrat še vedno ne dovolj razvito zavzetost in zavest. Zatorej je uresničitev sprejetih vodil pri gospodarjenju in poslovanju še vedno naša dolgoročna naloga. Ugodna ocena gospodarjenja v preteklem letu ne zmanjšuje potrebe, da ponovno preverimo naše razvojne zamisli in oblikujemo programske usmeritve, ki se bodo vključevale v potrebe prihodnosti. Na tem že delamo tako na področju povišanja kot tudi drugih proizvodnih programov.

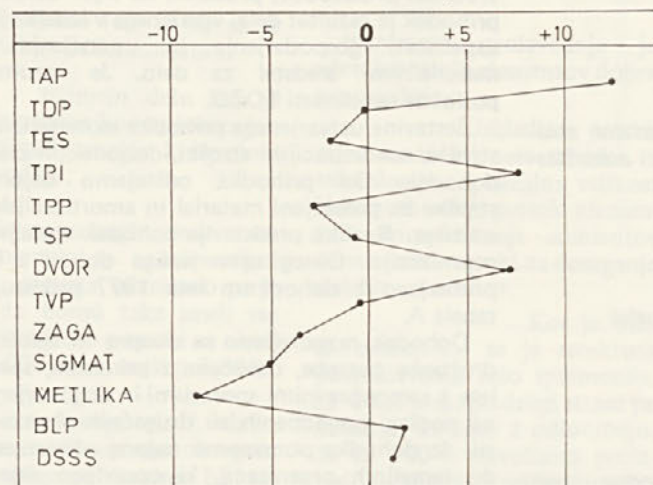
Plan proizvodnje DO Novoles je bil leta 1978 za 11,4 % večji kot dosežena proizvodnja v letu 1977. Izpolnili smo ga 95,7 odstotno. Izpolnjevanje plana proizvodnje je teklo povezano z uspešnostjo prodaje. TOZD BLP se je v preteklem letu srečeval z zelo različnimi tržnimi razmerami. Izvoz gugal-

nikov ni potekal gladko, saj je konkurenca tovrstnih proizvodov z dežel Daljnega vzhoda zelo močna. Take tržne razmere so vplivale predvsem na poslovanje TOZD TDP in TGD. Ugodnejša je bila prodaja ploskovnega pohištva iz TOZD TPP. Na domačem trgu je bilo povpraševanje po novih proizvodih ugodnejše, imeli pa smo težave s potrošniškimi posojili, ki nam jih ni uspelo zagotoviti v takem obsegu, kot so to zahtevale trgovske organizacije. Močno povpraševanje je bilo tudi po izdelkih iz akrila, v drugem polletju pa tudi po sanitarni opremi iz TOZD TKO. Tudi proizvodnja TOZD TVP je bila razprodana. Povpraševanje po izdelkih TOZD TPI je zahtevalo delo v treh in pol izmenah.

Za razliko od prodaje na tujem trgu je bila torej prodaja na domačem trgu dobra. To narekuje tudi dolgoročno slabšo izvozno usmerjenost. Ta je zagotovo pogojena s pomanjkanjem ekonomsko uspešnih programov, nazadovoljivo organiziranostjo prodajne mreže v tujini in neusklajenostjo paritete dinarja.

Na gospodarski uspeh naših temeljnih organizacij vplivajo poleg proizvodnje in uspešne prodaje prav gotovo tudi izkoriščanje delovnega časa, gospodarjenje z materiali in produktivnost, ki jo izražamo z ustvarjeno letno vrednostjo proizvodnje na zaposlenega. Podatki iz spodnje tabele kažejo, da bomo morali v prihodnje še mnogo

TABELA RAZPONOV VREDNOSTI ENOT DELA
% odstopanja od povprečja

Razlike med temeljnimi organizacijami ne izvirajo samo iz gospodarjenja posamezne TOZD, temveč v precejšnji meri izražajo zakonitost blagovne proizvodnje in so posledica tehnološke opremljenosti dela. Za razliko od TOZD, ki uporabljajo starejšo tehnologijo, ustvarjajo TOZD z novejšo tehnologijo višje stopnje relativnega dohodka. Ne glede na te izredne razlike v stopnjah relativnega dohodka pa se je sistem razporejanja čistega dohodka (opisan v samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka) v celoti potrdil, saj je korigiral vplive trga, ki ne izvirajo iz dela, v razumne meje. To potrjuje izpričuje gornja tabela.

bolj kot do sedaj paziti pri gospodarjenju z materialom in izrabi delovnega časa.

Kljub temu, da smo imeli večje stroške od planiranih, smo ustvarili dohodek, ki nam v okviru Novolesa zagotavlja normalno reprodukcijsko sposobnost ter pokrivanje osebnih in splošnih družbenih potreb. Seveda pa je slika po TOZD različna. Tako lahko ugotovi-

mo, da smo ustvarili tudi sredstva za osebne dohodke iz minulega dela kot rezultat uspešnega gospodarjenja z naložbami iz preteklih let. Do teh sredstev imamo pravico vsi delavci, ki smo sodelovali pri ustvarjanju sredstev za naložbe, razdelili pa jih bomo skladno s samoupravnim sporazumom po sprejemu zaključnega računa, ko bodo znani vsi podatki.

KAZALCI GOSPODARJENJA		PRIMERJAMO	NOV	TAP	TDP	TES	TPI	TPP	TSP	TGD	TVP	ZAGA	SIG.
IZPOLNJ. PLANA PROIZVODNJE v %		dej. 78 : plan. 78	95,7	113,2	86,3	116,0	92,4	92,1	89,0	93,5	104,2	90,6	124,1
PRODAJA V LETU	SKUPNO		810756	87350	129225	42929	71048	72181	128895	32886	100204	112034	34004
	DOMAČI TRG	dej. 78	580438	86998	11367	42929	71048	28127	127173	596	67026	111170	34004
	TUJI TRG		230318	352	117858	/	/	44054	1722	32290	33178	864	/
IZPOLNJ. PLANA PRODAJE (v %)		dej. 78 : plan. 78	97,4	112,4	89,3	115,3	95,8	93,5	90,8	96,4	107,0	91,9	113,3
GOSPODAR. Z MATERIALOM (v %)		plan. 78 : dej. 78	-0,9	0,5	5,1	-7,8	+0,5	-0,3	-0,9	+1,2	+2,2	+1,4	-1,1
IZKORIŠČANJE ČASA (v %)		dej. 78 : dej. 77	-2,1	-2,5	-2,2	-1,8	+0,4	-4,7	-2,1	+4,6	-2,7	+2,2	-2,3
PRODUKTIVNOST (v %)		dej. 78 : dej. 77	+1,1	+4,6	-7,5	+10,2	+10,2	-14,9	+1,4	-0,5	+17,1	-14,6	+1,3
CELOTNI PRIHODEK		dej. 78	883384	94347	141438	44494	73693	76480	131166	36461	111705	136370	37230
		dej. 77	767442	67271	131199	36054	67509	69120	106603	29221	86676	153549	20240
		%	115,1	140,2	107,8	123,4	109,2	110,6	123,0	124,8	128,9	88,8	183,9
DOHODEK		dej. 78	303798	31007	49800	18187	21721	30198	52218	12445	40506	31983	15793
		dej. 77	259367	18592	47954	16294	20100	25573	42593	9045	34428	36686	8102
		%	117,1	199	104	112	108	118	123	138	118	87	194
ČISTI DOHODEK		dej. 78	231029	23472	39252	13546	15588	23798	39024	10060	31837	21904	12548
		dej. 77	188163	12218	35344	12103	13274	19110	31196	7498	26516	24340	6564
		%	122,8	192,1	111,1	111,9	117,4	124,5	125,1	134,2	120,1	90,0	191,2
STOPNJA RELAT. DOHODKA		1978	/	183,7	137,1	/	198,5	132,6	122,3	155,9	117,0	124,5	144,5
SREDSTVA REZERV (v 000 din)		1978	8913	2548	1245	/	543	755	1305	311	1013	800	393
AKUMULACIJA (v 000 din)		1978	32247	6192	4837	142	3856	1653	4599	1341	1856	5102	1669
MINULO DELO (v 000 din)		1978	5254	1548	835	/	1779	287	/	323	186	/	296
SKUPNA PORABA (v 000 din)		1978	25729	2212	5352	751	1769	2610	3869	1321	4674	1623	1548
OSEBNI DOHODKI (v 000 din)		1978	158886	10972	26983	12653	7641	17493	29251	6764	24108	14379	8642